

Årsrapport 2016

for

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning

Administrasjonens forslag til vedtak:

Styret godkjenner Årsberetningen og regnskapet for 2016 for Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning

Virksomheten	3
Faglig aktivitet	3
Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked (ALG)	4
Migrasjon, integrasjon og kompetanse (MIK)	4
Velferds- og levekårsforskning (GVL)	5
Rettigheter og sikkerhet (RSA)	6
Noen faglige høydepunkter fra virksomheten i 2016 ..	7
Nøkkeltall	8
Årsregnskapet, resultat og disponeringer	11
Arbeidsmiljøet og det ytre miljø.....	11
Likestilling og tilgjengelighet	11
Utsikter	12
Fortsatt drift	12

Virksomheten

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as (Fafo AVF) er et heleid datterselskap av Forskningsstiftelsen Fafo. Instituttet har sitt hovedkontor i Oslo. Instituttet ble etablert som eget aksjeselskap i mars 2003. Fra 1/9 2015 har Forskningsstiftelsen Fafo organisert sin virksomhet i ett institutt. Alle ansatte i Fafo Institutt for anvendte internasjonale studier ble ansatt i Fafo AVF fra denne datoen.

Styret for instituttet besto i 2016 av Gerd Kristiansen (styreleder), Tor-Arne Solbakken, Mette Nord, Inger Johanne Bergstøl, Bjørn Mietinen, Tone Rønoldtangen, Hans Christian Sørhaug, samt Bård Jordfald, Anna Hagen Tønder og Kristin Dalen (erstattet Line Eldring 1/9) som ansattrepresentanter. Steinar Krogstad og Jan Davidsen er varamedlemmer.

Tone Fløtten har vært instituttsjef i 2016, mens Anne Britt Djuve og Sissel Trygstad har vært forskningssjefer. Mona Sandbæk har vært økonomi- og administrasjonssjef. Jon Lahlum har ledet instituttets informasjons- og forlagsvirksomhet.

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har spesialisert seg på studier av organisert arbeidsliv og velferdspolitikken nasjonalt og internasjonalt. Instituttet gjennomfører undersøkelser om partsrelasjoner, integrering og ekskludering i arbeidsmarkedet, kvalifisering og etter- og videreutdanning, bedriftsutvikling, fordelingspolitikk og velferdstjenester, europeisk integrasjon og globalisering. Instituttet forsker også på levekår og utviklingsstrategier i land i konflikt, overgangsfase og utvikling. Det legges stor vekt på å jobbe i nær kontakt og dialog med brukere og oppdragsgivere, å samarbeide med et omfattende faglig nettverk og å skape møteplasser og formidle kunnskap fra prosjektene.

Ved utgangen av 2016 hadde instituttet 80 ansatte. Forskerstaben utgjorde 67 personer. Instituttet hadde i tillegg fire forskere i bistilling. Til sammen ble det utført 63 årsverk av forskere og andre faglig ansatte. Dette er det samme som i 2015. Instituttets medarbeidere har bakgrunn fra samfunnsfagene, og staben har høy kompetanse med god erfaring i kvalitativ og kvantitativ metode.

Faglig aktivitet

Fafo AVF er et åpent og utadvendt forskningsinstitutt. Prosjektporteføljen omfatter oppdrag fra offentlig administrasjon, partene i arbeidslivet, bedrifter, frivillige organisasjoner, internasjonale organisasjoner og fond, ambassader, Norges forskningsråd, EU, Nordisk Ministerråd og andre internasjonale forskningsprogrammer.

To av instituttets ansatte, samt én stipendiat, disputerte i 2016, og ytterligere en har levert sin avhandling til vurdering. Til sammen har 25 av forskerne (pr 31/12 2016) doktorgrad, noe som utgjør 37 prosent av staben. Ambisjonen for planperioden var å ha en doktorgradandel på 38 prosent ved utgangen av 2016, og instituttet ligger dermed omtrent på målet. Fjorten av instituttets ansatte jobbet med doktorgrad i 2016. En av disse disputerte i desember, og én disputerer i april 2017. Ytterligere fem forventes å levere avhandling til vurdering i løpet av 2017. Det er forventet at doktorgradandelen vil stige fra dagens nivå gjennom egenutdanning og nyrekruttering av forskere med doktorgrad.

I løpet av 2016 har instituttet organisert sin virksomhet i fire forskningsgrupper.

Arbeidslivsorganisering og arbeidsmarked (ALG)

Gruppen er ledet av Kristin Alsos og besto ved utgangen av året av 21 forskere, samt tre forskere med toertilknytning og to studenter.

Forskningen er konsentrert om hvordan arbeidslivsreguleringer gjennom lov, avtaler, kollektiv organisering og individuelle kontrakter påvirker arbeidsmarkedets virkemåte i Norge, Norden og Europa. Søkelyset er rettet både mot det sentrale og lokale nivået i arbeidslivet, og hvordan arbeidslivsreguleringer, avtalekoordinering og partssamarbeid påvirker sysselsetting, lønn og arbeidsvilkår. Gjennom en kombinasjon av prosjekter finansiert av Norges forskningsråd og oppdragsforskning, er forskningsgruppen et sentralt kompetansesenter på kollektive partsforhold, forhandlinger og reguleringer, herunder også allmenngjøring og minstelønsreguleringer. Forskningsgruppen har også solid kompetanse på arbeidskraftstrategier og tilknytningsformer, arbeidslivets lov- og avtaleverk, arbeidsmiljø og HMS, bedriftsdemokrati, arbeids- og tjenstemobilitet, samt kompetanse i arbeidslivet.

I løpet av de siste årene har forskningsgruppen styrket sin forskning på tilknytningsformer, blant annet gjennom et strategisk instituttprogram om tilknytningsformer finansiert av Arbeids- og sosialdepartementet, samt et prosjekt om midlertidig arbeid finansiert av Forskningsrådets VAM-program. Samtidig fortsettes arbeidet med å videreutvikle kompetansen på kollektive partsforhold, tariffavtaler og forhandlinger i et komparativt perspektiv. Viktige forutsetninger for denne satsingen er midler fra LO et strategisk program for forskning, samt et fireårig strategisk forskningsprogram, Det kollektive arbeidslivet, der Arbeids- og sosialdepartementet er oppdragsgiver. Gjennom LOs strategiske program gis det stipender til masterstudenter som skriver oppgaver om tema knyttet opp mot det kollektive arbeidslivet. I 2016 fikk to masteroppgaver stipend over dette programmet.

I tillegg til publisering av resultater gjennom foredrag, rapporter og nasjonale og internasjonale artikler, er Fafo Østforum stadig en viktig og sentral arena for forskningsformidlingen av flere av gruppas forskningsområder. I 2016 var det 25 deltakere i prosjektet. Både arbeidstakerorganisasjoner, arbeidsgiverorganisasjoner og myndighetene var representert.

Migrasjon, integrasjon og kompetanse (MIK)

Gruppen er ledet av Jon Rogstad. Ved utgangen av 2016 består gruppen av 16 forskere og to masterstudenter.

Forskningen i denne gruppen er konsentrert om betingelser for inkludering i og ekskludering fra arbeidslivet, utdanningssystemet og sivilsamfunnet. Et hovedfokus i gruppen er hvilke betingelser som må være til stede for å sikre deltakelse og tilhørighet blant alle deler av befolkningen.

Prosjektporteføljen er konsentrert om tre hovedområder: (i) Integrasjon av personer med innvandrerbakgrunn i arbeids- og samfunnsnivå, (ii) flyktninger med vekt på kvalifisering og bosetting, samt (iii) kompetanse og motivasjon for læring i hele utdanningsløpet. Disse tre områdene har til felles

at de inngår i brede debatter nasjonalt og internasjonalt i akademia, så vel som innenfor det politiske feltet.

Videreutvikling av kunnskapen om etniske minoriteter med sikte på å bedre inkluderingen blant minoritetsgruppene, er av stor samfunnsinteresse, samtidig som sosial og yrkesmessig deltakelse har stor betydning for den enkeltes mulighet til å leve et meningsfylt liv. Forskningen er opptatt av en rekke ulike områder, fra barnehager til arbeidsliv og sivilsamfunn. I tillegg er minoriteter et egnet inntak til allmenne analyser av samfunnsinstitusjoner og deres virkemåte.

Når det gjelder flyktninger, barn og sårbare grupper, er mye av debatten rettet inn mot spørsmål om hvem som har rett til lovlig opphold i Norge. Diskusjoner om kriterier for kortvarig eller permanent oppholdstillatelse er en tematikk som utfordrer politiske myndigheter så vel som de eksisterende legale nasjonale og internasjonale rammene. Vi er opptatt av samspillet mellom de juridiske bestemmelsene og samfunnsinstitusjonenes praksis. Herunder ser vi særskilt på kompetanse og kvalifisering, slik den blant annet skjer og organiseres gjennom introduksjonsordningen.

Fafos forskning på utdanning og kompetanse er bred og dekker hele utdanningsløpet – fra barnehage og ut videregående skole. Et særlig søkelys er satt på fag- og yrkesopplæring. Mer konkret læring og kompetanseutvikling i skole og arbeidsliv. I Norge er lærlingordningen i arbeidslivet en integrert del av det formelle utdanningssystemet, og fagopplæringen er et delt ansvar mellom staten og arbeidslivet. Forskerne på området samarbeider tett med forskere ved andre institusjoner. I løpet av de senere årene har gruppa i økende grad satt søkelyset på barnehager, men også på utviklingen av skoler og særskilte fag (matematikk). I løpet av 2016 redigerte to av forskerne en bok om frafall i videregående opplæring.

Publiseringsaktiviteten til gruppas medarbeidere er høy, og den skjer i form av vitenskapelige bøker, nasjonale og internasjonale artikler i tidsskrifter med fagfellevurdering, samt forskningsrapporter og populærvitenskapelige bidrag. Oppdragene har vært finansiert av et bredt spekter av oppdragsgivere.

Gruppa har seks stipendiater, som inngår i doktorgradsløp ved universitets- og høyskoler. Dette er svært gunstig, fordi det sikrer Fafo viktige kontakter med andre fagmiljøer, samtidig som doktorgradsutdanningen gir forskere mulighet til karriereutvikling.

Velferds- og levekårsforskning (GVL)

Gruppa ble ledet av Arne Backer Grønningssæter fram til 1/9, deretter av Jon M. Hippe.

Ved utgangen av 2016 er 15 forskere tilknyttet gruppa. Tre forskere er i permisjon (to for å ta doktorgrad og én for å lede sekretariatet for et utvalg som skal utrede støtte til barnefamilier). Én av forskerne i gruppa har disputert for doktorgrad i 2016. To av gruppas forskere er i avslutningsfasen i doktorgradsarbeidet.

Forskningen i GVL er konsentrert om konsekvenser av velferdspolitiske løsninger, organisering og utøvelse av ulike velferdstjenester, innretning av velferdsstatens ytelser og stønader, samt samspillet mellom arbeidsliv og velferdsordninger. Videre er organisering av velferdstjenester og offentlig

tjenesteyting som arbeidsplass en viktig del av gruppas profil. Studier med en levekårstilnærming er også sentralt i gruppas arbeid, enten det gjelder utsatte grupper i norsk/nordisk kontekst eller nasjonale studier i land som Eritrea og Kina. Gruppas forskere behersker et bredt spekter av metodiske tilnærminger.

Arbeidslinja, det vil si temaer knyttet til både arbeidsinkludering og utenforskap, preger gruppas arbeid. I 2016 har forskere i gruppa for eksempel markert seg når det gjelder forskning på situasjonen til unge som står utenfor arbeidslivet. Viktige spørsmål har vært knyttet til betydningen av den hjelpen som det offentlige yter til unge utenfor arbeidslivet. Disse temaene er også sentrale når det gjelder seniorer, funksjonshemmede, personer med rus og psykiske lidelser og andre utsatte grupper.

Utviklingen i velferdstjenestene, særlig det som kan kalles velferdskommunen, er et annet sentralt temaområde. Tjenesteforskningen har både et organisatorisk perspektiv og et bruker- og tjenesteutøverperspektiv.

Pensjon, trygd og seniorpolitikk har vært satsingsområde på Fafo i en årrekke. For øyeblikket deltar flere av gruppas forskere på prosjekter finansiert av Forskningsrådet.

Velferdsforskningen er sterkt konkurranseutsatt. Majoriteten av prosjektene innhentes gjennom tilbud fra departementer og direktorater, og det er mange forholdsvis kortvarige prosjekter. Det er derfor et mål å skaffe flere langsiktige prosjekter. I tillegg arbeides det for å utvikle prosjekter med overordnede perspektiver som har relevans for flere velferdspolitiske områder. Det er et mål å styrke den internasjonale og komparative tilnærmingen i velferdsforskningen.

Rettigheter og sikkerhet (RSA)

Gruppa er ledet av Mark Taylor. Høsten 2016 besto gruppa av 15 medarbeidere, medregnet 2 doktorgradsstipendiater, en Marie Curie-stipendiat, en gjesteforsker og en IA-kandidat fra NAV. Det var også en masterstudent tilknyttet gruppa.

Forskningen er konsentrert om hvordan man kan sikre menneskerettigheter og gode styresett. Søkelyset er rettet mot sosiale, politiske og økonomiske betingelser for å sikre rettigheter og sikkerhet for befolkningen i Norge og andre land. Gjennom sin forskning ønsker RSA å belyse hvordan individer, familier, lokalsamfunn og organisasjoner påvirkes av og møter deprivasjon, usikkerhet, vold og konflikt.

Forskningsgruppa har kompetanse på utviklingsforskning, sikkerhet og regionalstudier, og lovgivning/styresett. Gjennom en kombinasjon av prosjekter finansiert av Norges forskningsråd og oppdragsforskning, er forskningsgruppa et sentralt kompetansesenter i Norge på styresett og velferd i Kina, rettigheter og næringslivet, barns rettigheter og utdanning i utviklingsland, konflikt og flyktninger i Midtøsten og Afrika, radikaliseringsprosessen i Norden, og korrupsjon og rettskultur i Norge og Russland.

I 2016 ble det gjennomført prosjekter blant annet om flyktninger fra Syria-krigen med spesiell vekt på utdanningssituasjonen i Jordan, et prosjekt om statsløse palestinske flyktninger og arbeidslivsdeltakelse i Jordan, et prosjekt på oppdrag fra World Food Program om skolematprogrammer i humanitære krisesituasjoner, et prosjekt fra UNICEF om metoder for å beregne

antall barnesoldater og barn i støttefunksjoner for væpnede styrker, og gruppa gjennomførte spørreundersøkelser om ungdoms deltakelse i samfunnslivet i seks land i Midtøsten. Med finansiering fra Forskningsrådet og EU, har RSA gjennomført prosjekter om radikaliserings i Norden (sammen med FFI), korrupsjon i Russland (med internasjonale partnere), og gjenoppretting av offentlig midler i Midtøsten («stolen asset recovery», sammen med NUPI).

To av RSAs forskere er doktorgradsstipendiater, en forsker forsvarte sin doktorgradsavhandling om forholdet mellom fredsbevarende styrker og lokalbefolkningen i to afrikanske land i 2016.

I 2016 har RSAs forskningsfelt vært preget av fortsatt lav finansiering fra UD og Norges forskningsråd. Fafo har komparative fortrinn på temaområder som er prioritert i regjeringens utenrikspolitikk, og hvor det er satt av midler i neste års statsbudsjett – menneskerettigheter, radikaliserings, utdanning, flyktninger og migrasjon, og Fafo har betydelig områdekompentanse i land som er prioritert av UD for bistand, som Syria, Mali og Sahel-regionen, Palestina og Haiti. Det gir grunn til optimisme. Imidlertid er forskningsfeltet kjennetegnet av betydelig konkurranse fra konsulentselskaper, og ikke minst fra utenlandske institutter og tenke-tanker.

Noen faglige høydepunkter fra virksomheten i 2016

Både den akademiske og den allmennrettede faglige aktiviteten har vært omfattende i 2016, og Fafo AVF markerer seg godt i forskningsmiljøene og i offentligheten, med konferansedeltakelser, vitenskapelige og allmennrettede publiseringer og med deltakelse i offentlige utvalg. Vi velger å løfte fram følgende faglige høydepunkter i 2016:

- Arbeidsrettens historie

I forbindelse med at Arbeidsretten fylte 100 år i 2016, ble det utlyst et forskningsprosjekt om å skrive arbeidsrettens historie. Fafo vant dette oppdraget, og i 2016 ble boka «I arbeidsfredens historie. Arbeidsretten gjennom 100 år» (forfattet av Kristin Alsos, Åsmund Arup Seip og Pål Nygård) publisert på Pax forlag. Flere seminarer ble arrangert i forbindelse med hundreårsjubileet, og Fafos forskere bidro aktivt på disse seminarene.

- Evalueringsprisen 2016

Studien «Baseline study of Norwegian development cooperation within environment and natural resource management in Myanmar» fikk Evalueringsprisen 2016. Prisen, som deles ut av Norsk evalueringsforening, tildeles for god planlegging, formidling, gjennomføring og/eller oppfølging og bruk av en evaluering. Om Fafos studie legger juryen blant annet vekt på at evaluator har besvart en vanskelig oppgave på tross av krevende kontekstuelle faktorer. I evalueringen gis det en grundig vurdering av hva som må på plass for å gjøre gode baselinestudier. Å kartlegge statistikkilder og datakvalitet kan være utfordrende, særlig for evalueringer med søkelys på effekter. Denne studien legger således et helt nødvendig grunnlag for framtidige evalueringer av resultater og effekter. Evaluator skisserer også på en god måte en baselinemodell, og juryen mener at dette er et arbeid som må gjøres før det er mulig å gjennomføre baselinestudier i Myanmar. Avslutningsvis peker juryen på at evaluator har solid funderte anbefalinger med hensyn til hvordan bistandsarbeidet rettet mot

Myanmar generelt kan bli bedre. Kristin Dalen, Svein Erik Stave og Amsale Temesgen gjennomførte studien på oppdrag fra Norad.

- Fafobåten

Under Arendalsuka 2016 lå Fafobåten ved kai ved Langbryggen ytterst i Pollen, 17. og 18. august. Fafobåten hadde arrangementer i flere lokaler på båten: 11 seminarer, og forskerstafett med 14 etapper. Alle arrangementene var gratis og åpne for alle, og nesten 1000 personer var innom Fafobåten.

- Barnehushjelper på Haiti

For fjerde år på rad arrangerte FNs forskningscenter Innocenti en konkurranse for å markere de beste forskningsprosjektene i UNICEFs regi, verden over. Fafos studie av barnehushjelper i Haiti var et av de 12 arbeidene som kom til finalen i denne konkurransen. Om studien sier juryen at den gir et nyansert bilde av barna som studeres, og at den forsøker å forklare husholdsarbeidet som noe annet enn slaveri. Forskningen er svært informativ, og den gir et meget omfattende bilde av barnehushjelpenes situasjon. Tone Sommerfelt, Anne Hatløy, Jon Pedersen og Henriette Lunde har, sammen med Helen Spraos, gjennomført studien på oppdrag fra Unicef.

- Studie av lønnsforskjeller

I regi av Senter for lønnsdannelse utga Fafobåten og Samfunnsøkonomisk analyse rapporten «Hva skjer nederst i lønnsfordelingen i privat sektor?» (forfattet av Bård Jordfald og Ragnar Nymo). Rapporten ble blant annet lansert på seminaret «Lønnsforskjellene øker – hvem har og hvem tar ansvar?» Prosjektet avdekker viktig kunnskap for arbeidslivets parter og myndighetene, og den fikk stor oppmerksomhet i offentligheten. Prosjektet var finansiert av LO.

Nøkkeltall: Personale, oppdragsgivere, publisering og annen formidling

Ved utgangen av 2016 hadde instituttet 80 ansatte. Forskerstaben utgjorde 69 personer. Det ble utført 63 årsverk av forskere og andre faglig ansatte, mot 62 årsverk i 2015. Antallet administrative ansatte er 11 i både 2015 og 2016.

I 2016 mottok instituttet basisbevilgning fra Norges forskningsråd på 18,3 mill. kr. Grunnet sykefravær hos forskere som i utgangspunktet var tildelt midler, overføres en liten del av basisbevilgningen til 2017. Forbruket av basisbevilgning i 2016 utgjorde 17,4 prosent av de samlede inntektene. Det er et mål å øke basisbevilgningen ytterligere.

Basisbevilgningen benyttes til fastsatte formål som doktorgrader, strategisk utvikling, vitenskapelig publisering, faglig ledelse og kvalitetssikring, samt konferansedeltakelse og større akkvisisjonsprosesser.

Øvrig omsetning i 2016 fordelte seg slik på våre hovedoppdragsgivere:

- Omkring 25 % av inntektene kom fra ordinære prosjekter finansiert av Norges forskningsråd.
- Omkring 30 % av inntektene var fra departementer, direktorater, kommuner eller internasjonale offentlige organisasjoner som EU og Nordisk Ministerråd.
- Omkring 30 % av inntektene kom fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner, andre organisasjoner og bedrifter.
- Instituttet hadde omkring 15 % rene bidragsinntekter.

Fordelingen av prosjektmidler fra ulike oppdragsgivere er noe endret i 2016 sammenliknet med 2015. Det er en økning i midler fra Norges forskningsråd (+5 prosentpoeng), uendret fra departementer/direktorater, en nedgang i midler fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner (-10 prosentpoeng) og en økning i bidragsinntekter (+5 prosentpoeng).

Fafos brede oppdragsgiverportefølje bidrar til å stille Fafo AVF i en særstilling i forhold til andre institutter. Vi har en høy andel oppdragsgivere utenfor Forskningsrådet og departementer. Dette er også en av årsakene til at instituttet har kommet relativt sett godt ut i den resultatbaserte fordelingen av grunnbevilgningen.

Nøkkeltall 2011-2016 og måltall 2016-2019 Fafo AVF	Realisert						Måltall			
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter (mill. NOK)	69,7	71,9	76,2	81,2	116,9	105,0	120,0	121,0	122,0	123,0
Prosjektkostnader	12,3	11,4	14,8	15,6	28,2	17,9	23,5	24,0	24,5	25,0
Rekningsbidrag (mill NOK) (justert for prosjektkostnader)	57,4	60,5	61,4	65,6	88,7	87,1	96,5	97,0	97,5	98,0
Resultat før skattekostnad (mill. NOK)	0,0	0,3	1,4	1,7	2,0	1,3	2,4	2,5	2,5	2,5
Tilskudd grunnbevilgning (mill. NOK)	9,3	9,1	9,1	8,7	17,3	18,3	17,5	17,7	18	18,2
Tilskudd grunnbevilgning (% av driftsinntekter)	13,3 %	12,7 %	11,9 %	10,7 %	14,8 %	17,4 %	14,6 %	14,6 %	14,8 %	14,8 %
Totalt antall forskere	47	48	51	47	68	69	68	69	70	70
- herav forskere kvinner	24	24	29	27	41	43	39	38	37	37
- herav forskere menn	23	24	22	20	27	26	29	31	33	33
Sykefravær	8,9 %	5,5 %	5,4 %	5,4 %	6,3 %	5,4 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %
Sykefravær forskerstab AVF	10,2 %	5,7 %	5,1 %	5,0 %	6,3 %	6,2 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %	4,3 %
Andel forskere med doktorgrad	32 %	33 %	43 %	38 %	35 %	36 %	38 %	40 %	42 %	44 %
Antall forskere med doktorgrad	15	16	22	18	24	25	26	28	29	31
Antall doktorgradsstudenter	7	4	6	7	13	13	12	10	8	8
Antall avlagte doktorgrader	2	2	4	-	2	3	3	3	2	2
Aktivitetsrapporter:										
Vitenskapelige artikler med referee	37	39	38	34	57	47	50	52	54	56
Vitenskapelig monografi og fagbok	0	4	1	1	1	2	1	1	2	2
Kapitler eller artikler i fagbøker, lærebøker, konferanserapporter eller sentrale tidsskrifter uten referee	3	6	5	14	10	1	15	15	15	15
Rapporter og notater	55	56	53	70	66	68	70	70	70	70
Paper og framleggelsler på vit. konferanser	28	42	28	32	46	55	72	73	74	75
Brukerretta foredrag	306	341	315	377	321	349	340	345	350	350
Populærvitenskapelig formidling	32	34	21	35	27	32	68	69	70	70
Publikasjonspoeng	30,2	49,6	33,3	35,3	55,6	50,1	50	55	60	65
Publikasjonspoeng pr forsker	0,64	1,03	0,65	0,75	0,82	0,73	0,7	0,75	0,8	0,9

Resultatene fra Fafos oppdragsprosjekter publiseres som hovedregel i Fafos interne rapportserie, men det publiseres også noen rapporter/notater i eksterne serier. Totalt publiserte instituttet 44 rapporter og 24 notater i 2016.¹

Instituttet produserte 47 vitenskapelige artikler og to fagbøker i 2016, mot 57 artikler og én fagbok i 2015. Uttellingen i publiseringspoeng er noe lavere i 2016 enn i 2015, men selve produksjonen er altså god. I 2016 har instituttet hatt en enda høyere allmennrettet formidlingsaktivitet enn i 2015. Prosjektinngangen har vært god gjennom året, men det er til tider krevende på områder der prosjektene i hovedsak hentes via offentlige anbud.

Fafos forskere var forfattere eller medforfattere av 47 artikler i internasjonale og norske vitenskapelige tidsskrifter/antologier i 2016, mot 57 artikler i 2015.

Fafo-ansatte har dessuten publisert to vitenskapelige monografier, bidratt med ett kapittel i fagbøker/tidsskrifter uten fagfelleevaluering og hatt 55 papers/framleggelse på vitenskapelige konferanser. Det ble oppnådd i alt 50,1 publikasjonspoeng i 2016, mot 55,6 publikasjonspoeng i 2015.

Allmennrettet formidling er viktig for instituttet, og Fafo er det instituttet i samfunnsvitenskapelig sektor som er mest aktiv på dette området. Til sammen holdt instituttets ansatte 349 foredrag i 2016, noe som er en økning fra 2015. Det ble skrevet 32 kronikker/kommentarer, noe som også er en økning.

I 2016 ble det arrangert 33 åpne faglige seminarer og arrangementer på Fafo, med 3388 deltakere. 21 av arrangementene ble overført direkte og er også lagt ut som opptak på Fafo-tv. Fafo deltok dessuten aktivt under Arendalsuka, og hadde 25 seminarer og arrangementer på Fafobåten.

Fafo måler omtale i trykte og nettbaserte medier i Norge, og var også i 2016 langt mer omtalt enn andre forskningsinstitutter.

Alt i alt har 2016 vært et år med høy faglig aktivitet. På grunn av god prosjektinngang har instituttet kunnet videreføre trenden fra 2004 med en positiv økonomisk utvikling, og Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning har gått med overskudd. Sammen med den gode faglige aktiviteten gjør dette at instituttet har en sterk posisjon.

Styret i Forskningsstiftelsen Fafo er godt fornøyd med publiserings-, formidlings- og informasjonsaktiviteten i 2016. Det legges særlig vekt på arbeidet med å kombinere vitenskapelig publisering med allmennrettet formidling. Fafo har sammen med en god vitenskapelig publisering klart å opprettholde en høy aktivitet på andre områder og har befestet sitt særpreg som et anvendt og relevant forsknings- og utredningsmiljø.

---

¹ Siden tallene i tabellen for årene 2011 til 2014 beskriver situasjonen i Fafo AVF før fusjonen med Fafo AIS, er det ikke relevant å sammenlikne nøkkeltallene for 2016 med årene før 2015.

Årsregnskapet, resultat og disponeringer

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as hadde i 2016 en omsetning på 105,0 mill. kr, hvorav 104,1 mill. kr var prosjektinntekter. Dette er en nedgang fra 2015, som i all hovedsak skyldes lavere prosjektrelaterede kostnader.

Årets resultat ble på 1,3 mill. kr før skatt. Årets skattekostnad er 452.000 kroner, og årsoverskudd etter skatt på 0,9 mill. kr foreslås overført til annen egenkapital. Egenkapitalen utgjør etter dette 10,5 mill. kr, hvorav 0,5 mill. kr er aksjekapital.

Selskapets kredittrisiko og likviditetsrisiko er lav.

Arbeidsmiljøet og det ytre miljø

Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as hadde 80 ansatte per 31.12.2016. Av disse er 67 forskere/faglig personale.

Selskapets kontorlokaler holder god standard, og arbeidsmiljøet er godt. Selskapet samarbeider med de tillitsvalgte i Forskningsstiftelsen Fafo og bedriftshelsetjenesten om å vurdere og utvikle arbeidsmiljøet. Selskapet inngikk avtale om Inkluderende arbeidsliv i 2002 og fornyet denne senest i 2014.

Sykefraværet for hele året har vært 6,2 prosent, mot 6,3 prosent av total arbeidstid i 2015 og 5,4 prosent i 2014. Langtidsfraværet i 2016 utgjorde 4,0 prosent, som er en liten nedgang fra 2015. Ingen ansatte over 62 år har sluttet eller redusert sin arbeidstid vesentlig i 2016.

Virksomheten er av en slik art at den ikke forurenser det ytre miljø. Ingen ansatte ble utsatt for skader eller ulykker knyttet til arbeidet.

Likestilling og tilgjengelighet

I forskerstaben er det en overvekt av kvinnelige medarbeidere, med 43 kvinner og 26 menn.

I Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as er ved utgangen av 2016 instituttsjef, de to forskningssjefene og økonomisjef kvinner, mens leder for informasjons- og publikasjonsvirksomheten er mann. Tre av fire avdelingsledere er menn. Det er dermed god kjønnsbalanse i instituttets ledelse. I selskapets styre satt det i 2016 fire menn og seks kvinner.

Gjennom avtaleverk, samarbeidsfora og ledelsesoppfølging er det sikret at det ikke forekommer ulovlig forskjellsbehandling i Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning. I 2011 vedtok instituttets styre en plan for likestilling og likebehandling. Tiltakene i denne planen er innarbeidet i en samlet HMS-K plan, som systematisk følges opp og rapporteres til styret.

Bedriften hadde ikke ansatte med nedsatt funksjonsevne i 2016, men har erfaringer med å tilpasse arbeidsforholdene slik at personer med nedsatt funksjonsevne kan ta arbeid i bedriften.

Siden Fafo Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning ikke har hatt problemer med lav kvinneandel, få kvinner i ledende stillinger eller få kvinner i styret, har det ikke vært behov for å utarbeide noen

tiltak for å endre kjønns sammensetningen. Bedriften har for øvrig en rekrutterings- og personalpolicy som skal sikre like muligheter og rettigheter og hindre diskriminering på grunn av kjønn, funksjonsnedsettelse, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion, seksuell orientering og livssyn.

Utsikter

Forskningen til Fafo AVF dekker et bredt spekter av tema og problemstillinger. Instituttet har en god posisjon i forskningsverdenen og offentligheten, og instituttets forskere er svært ofte involvert i viktige samfunnsdebatter. For å bevare denne posisjonen er det viktig med langsiktig arbeid, både for å ivareta kunnskapsgrunnlaget som er opparbeidet og for å ligge i forkant. Mye av instituttets formidling er ikke av den typen som gir uttelling i Forskningsrådets tellekantsystem, samtidig som det er av stor verdi at instituttets forskere er aktive formidlere på en rekke arenaer.

Konkurransen om forskningsmidler i oppdragsmarkedet er stor, og hoveddelen av Fafo AVFs omsetning vinnes i anbudskonkurranse med andre forskningsinstitusjoner. Anbudssituasjonen er krevende for hele instituttsektoren. På den ene siden konkurrerer vi med konsulentselskaper i offentlig sektors anbudskonkurranser, på den andre siden møter vi økt konkurranse fra universitets- og høgskolesektoren i Forskningsrådets programutlysninger. Instituttet har generelt godt gjennomslag i de anbudsprosessene vi deltar i, men tilslagsprosenten varierer mellom forskningsområdene. En særskilt utfordring de siste årene har vært finansiering av den internasjonale forskningen. Det har vært en sterk nedgang i bevilgninger fra Utenriksdepartementet den siste femårsperioden, og i 2016 har Fafo knapt fått midler fra det departementet som tidligere var hovedoppdragsgiver for denne delen av vår forskningsaktivitet. Situasjonen til Fafo er ikke unik, og nedgangen i finansiering av den utenomeuropeiske forskningen gir grunn til bekymring for muligheten til å bevare og videreutvikle denne kompetansen, på Fafo så vel som på andre internasjonalt orienterte institutter.

Utviklingstrekkene tilsier at Fafo må tilstrebe fleksibilitet og åpenhet for mulig tematisk reorientering. For å oppnå god fleksibilitet arbeider instituttet kontinuerlig med kompetanseutvikling, strategisk fagutvikling, nyrekruttering og videreutvikling av våre forskningstemaer og av arbeidsmiljøet. 2016 var det første året i den nye planperioden, og vi har satset på definerte forskningsområder gjennom midler til strategiske utviklingsprosjekter og vitenskapelig publisering. I tillegg er en viktig del av instituttets strategi å videreutvikle den allmennrettede formidlingen for å sikre høy grad av relevans og synlighet.

Fortsatt drift

Forskningsstiftelsens faglige og økonomiske forutsetninger for videre drift og utvikling i 2016 er gode. Styret mener det er riktig å legge forutsetningene om fortsatt drift til grunn for fastsettelsen av årsregnskapet.

Oslo, den 31. desember 2016
7. mars 2017

Gerd Kristiansen
Leder

Tor-Arne Solbakken

Mette Nord

Bjørn Mietinen

Tone Rønoldtangen

Inger Johanne Bergstøl

Hans Christian Sørhaug

Kristin Dalen
Valgt av de ansatte

Bård Jordfald
Valgt av de ansatte

Anna Hagen Tønder
Valgt av de ansatte

Tone Fløtten
Daglig leder

Resultatregnskap

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

(Alle beløp er i NOK 1000)			
Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2016	2015
Prosjektinntekter		85 775	98 739
Basisbevilgning		18 301	17 272
Salg av forskningsrapporter		145	271
Annen driftsinntekt		739	620
Sum driftsinntekter	2	104 960	116 902
Direkte prosjektrelaterte kostnader		17 909	28 230
Personalkostnader	3	70 406	71 616
Avskrivning	4	1 687	1 630
Annen driftskostnad		13 660	13 538
Sum driftskostnader		103 662	115 014
Driftsresultat		1 298	1 888
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		190	174
Annen finansinntekt		142	115
Annen finanskostnad		323	157
Resultat av finansposter		9	132
Resultat før skattekostnad		1 307	2 020
Skattekostnad på ordinært resultat	11	452	-344
Årsoverskudd (+) / Årsunderskudd (-)		855	2 364
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital/dekket av annen egenkapital		855	2 364
Sum overføringer		855	2 364

Balanse

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

(Alle beløp er i NOK 1000)			
Eiendeler	Note	2016	2015
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Inventar/utstyr		3 754	3 522
Sum varige driftsmidler	4	3 754	3 522
Finansielle driftsmidler			
Pensjonsmidler	8	15 841	14 791
Sum finansielle driftsmidler		15 841	14 791
Sum anleggsmidler		19 595	18 313
Omløpsmidler			
Varer			
Varebeholdning		150	150
Sum varer		150	150
Fordringer			
Opptjent på prosjekter		16 287	29 253
Kundefordringer		8 447	13 156
Andre kortsiktige fordringer		2 677	835
Sum fordringer		27 411	43 244
Kasse, bank	5	26 477	37 948
Sum omløpsmidler		54 038	81 342
Sum eiendeler		73 633	99 655

Balanse

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

(Alle beløp er i NOK 1000)			
Egenkapital og gjeld	Note	2016	2015
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital 1000 à 500	6	500	500
Overkurs		4 046	4 046
Sum innskutt egenkapital	7	4 546	4 546
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	7	6 000	5 145
Sum opptjent egenkapital		6 000	5 145
Sum egenkapital		10 546	9 691
Gjeld			
Utsatt skatt	11	2 189	1 737
Sum avsetning for forpliktelser		2 189	1 737
Ansvarlig lån			
Ansvarlig lån		3 000	3 000
Sum annen langsiktig gjeld		3 000	3 000
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 878	3 809
Skyldig offentlige avgifter		5 979	6 503
Annen kortsiktig gjeld		14 092	25 238
Forskudd fra kunder		35 949	49 677
Sum kortsiktig gjeld		57 898	85 227
Sum gjeld		63 087	86 964
Sum egenkapital og gjeld		73 633	96 655

Oslo, 31. desember 2016

7. mars 2017

Gerd Kristiansen   Tor Arne Solbakken   Mette Nord   Inger Johanne Bergstøl
Leder

Hans Christian Sørhaug   Tone Rønoldtangen   Bjørn Mietinen   Kristin Dalen
Ansattrepr.

Bård Jordfald   Anna Hagen Tønder   Tone Fløtten
Ansattrepr.   Ansattrepr.   Daglig leder

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning as

Noter

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven. Regnskapsprinsippene beskrives nedenfor.

Fusjon mellom søsterselskaper i 2015

Fafo - Institutt for Anvendte Internasjonale Studier AS ble i 2015 fusjonert med Fafo - Institutt for Arbeidslivs- og velferdsforskning AS. Fusjonen er skjedd uten vederlag i tråd med aksjeloven § 13-24. Eiendeler og gjeld er videreført til balanseførte verdier.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld, er tilsvarende kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig lån balanseføres til nominelle verdier på etableringstidspunktet, og korrigeres ikke til virkelig verdi som følge av renteendringer.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet, uten hensyn til senere renteendringer.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til balansedagens kurs.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til historisk kostpris etter fradrag av avskrivninger. Avskrivningen er beregnet på grunnlag av kostpris og fordelt over antatt økonomisk levetid. Innredning i leide lokaler avskrives over leiekontraktens løpetid.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetningen til tap er gjort på grunnlag av individuell vurdering av fordringene.

Prosjekter under utførelse ved årsskiftet

Prosjekter under utførelse knyttet til fastpriskontrakter vurderes etter løpende avregningsmetode. Fullføringsgraden beregnes normalt med utgangspunkt i påløpte prosjektkostnader i prosent av forventet totalkostnad. I tilfeller hvor det knytter seg usikkerhet til estimert fortjeneste og/eller fullføringsgraden, anvendes løpende avregning uten fortjeneste. Det avsettes for forventet tap på kontrakter når vurderingen av et prosjekt tilsier det, uavhengig av fullføringsgrad.

Pensjoner

Konsernet har dekket pensjonsforpliktelser overfor sine ansatte gjennom en kollektiv pensjonsordning som er organisert og finansiert gjennom et forsikringsselskap. Ved regnskapsføring av pensjon er lineær opptjeningsprofil og forventet sluttlønn som opptjeningsgrunnlag lagt til grunn. Arbeidsgiveravgift er inkludert i tallene.

Skatter

Selskapet er ilagt skatteplikt fra og med inntektsåret 2009.

Noter

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

Note 2 Salgsinntekter

Pr. virksomhetsområde

	2016	2015
- Oppdragsinntekter, forskning og utredning	85 775	98 739
- Offentlig tilskudd	18 301	17 272
- Salg av forskningsrapporter	145	271
- Andre inntekter	739	620
Sum salgsinntekter	104 960	116 902

Note 3 Ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m.v.

Lønnskostnader

Lønnskostnader består av følgende poster:

	2016	2015
Lønn	50 390	50 613
Folketrygdavgift	8 325	8 924
Pensjonskostnader	6 120	6 855
Andre personalkostnader	5 571	5 224
Sum personalkostnader	70 406	71 616
Gjennomsnittlig antall ansatte:	78	80
Gjennomsnittlig antall årsverk:	74	74

Godtgjørelser:

Følgende godtgjørelser er gitt til selskapets ledende personer i 2016:

	Daglig leder	Styret
Lønn	1 369	-
Pensjonskostnader	125	-
Annen godtgjørelse	116	240

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer m.v.

Daglig leder og styreleder har ikke lån i selskapet.

Revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2016 utgjør NOK 155. Honorar for andre tjenester fra revisor utgjør NOK 61. Revisor har mottatt NOK 88 for særattestasjoner på prosjekter. Beløpene er eksklusive merverdiavgift.

Noter

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

Note 4	Varige driftsmidler	Inventar/ utstyr
	Anskaffelseskost 01.01.	9 388
	Tilgang i året	1 918
	Avgang i året	-
	Anskaffelseskost 31.12.	11 306
	Akkumulerte avskrivninger pr. 31.12.	7 552
	Registrert verdi pr. 31.12.	3 754
	Årets avskrivninger	1 687
	Økonomisk levetid nye driftsmidler	4 og 10 år
	Økonomisk levetid brukte driftsmidler	2 til 5 år
	Valg av avskrivningsplan	Lineær

Note 5	Bankmidler	2016	2015
	Kasse og bank	26 477	37 948
	- Herav bundne bankmidler	2 839	2 736

Note 6	Aksjekapital og aksjonærinformasjon			
	Aksjekapital i selskapet er ved utgangen av året:			
		Antall	Pålydende	Bokført
	Aksjekapital	1 000	0,5	500
	Sum	1 000	0,5	500

Selskapet eies 100% av Forskningsstiftelsen Fafo og inngår i konsernet. Konsernets regnskap vil være tilgjengelig på morselskapets forretningskontor i Borggata 2B i Oslo.

Note 7	Egenkapital	Aksje- kapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
	Egenkapital pr. 31.12.2015	500	4 046	5 145
	Årets resultat	-	855	855
	Egenkapital pr. 31.12.2016	500	4 046	6 000
		500	4 046	6 000
		10 546	10 546	10 546

Note 8	Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser
	Ansatte i selskapet er omfattet av en kollektiv pensjonsordning som gir rett til definerte fremtidige pensjonsytelser.

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

Note 8 Fortsettelse

	2016	2015
<i>Netto pensjonskostnad</i>		
Årets pensjonsopptjening	1 771	6 441
Rentekostnad av forpliktelsen	1 199	1 804
Avkastning på pensjonsmidler	-1 537	-2 093
Administrasjonsomkostninger	450	677
Resultatført planendring	-	-
Resultatført estimatavvik	981	2 819
Periodisert arbeidsgiveravgift	213	867
Netto pensjonskostnad i regnskapet	3 078	10 514
<i>Netto pensjonsforpliktelse</i>		
Pensjonsforpliktelse	47 209	44 731
Pensjonsmidler	-46 034	-43 522
Arbeidsgiveravgift	166	241
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-17 183	-16 241
Sum forpliktelse/midler	-15 841	-14 791
<i>Økonomiske forutsetninger</i>		
Forventet avkastning på midlene	3,60 %	3,30 %
Diskonteringsrente	2,60 %	2,70 %
Forventet lønnsregulering	2,50 %	2,50 %
Forventet G-regulering	2,25 %	2,25 %
Forventet vekst i løpende pensjoner	0,00 %	0,00 %
Forventet årlig avgang	4,00 %	4,00 %

Selskapet har benyttet aktuar i beregningen.

Endringer av forutsetninger og avvik:

I henhold til NRS 6 Pensjonskostnader foreligger det to likestilte alternativer for resultatføring av estimatavvik. Alternativene er enten å resultatføre løpende eller å bruke en utjevning metode hvor inntil 10% av hva som er størst av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene holdes utenfor grunnlaget for resultatføring (bruk av korridor). Selskapet har benyttet 10%-grensen.

Note 9 Pantstillelser og garantier

Selskapet har ikke ytet noe pant eller stillet garantier.

Note 10 Transaksjoner med nærstående parter/konsernmellomværende

Selskapet er 100% eiet av Forskningsstiftelsen Fafo. Ytelser til ledende ansatte er omtalt i note 2. Mellomværende med konsernselskaper er omtalt i denne noten.

Selskapets transaksjoner med nærstående parter:	2016	2015
Salg av tjenester til Forskningsstiftelsen Fafo (adm.)	444	690
Husleie til Forskningsstiftelsen Fafo	5 364	5 520

Tjenester til nærstående parter er solgt til markedspris. Tjenester fra nærstående parter kjøpes til markedspris.

Selskapet har følgende fordringer og gjeld

til konsernselskaper:	2016	2015
Kundefordring på Forskningsstiftelsen Fafo	-	58
Kortsiktig gjeld til Forskningsstiftelsen Fafo	1 975	9 778
Leverandørgjeld til Forskningsstiftelsen Fafo	578	574
Ansvarlig lån til Forskningsstiftelsen Fafo	3 000	3 000

Noter

Fafo - Institutt for arbeidslivs- og velferdsforskning AS

Note 11 Skatt

Grunnlag for skattekostnad, endring utsatt skatt og betalbar skatt:

<i>Årets skattekostnad fordeler seg på:</i>	2016	2015
Betalbar skatt	320	298
Endring i utsatt skatt med gammel skattesats	223	488
Endring i utsatt skatt som følge av ny skattesats	-91	-139
Endring innfusjonert skattefordel	-	-991
Sum skattekostnad	452	-344

<i>Beregning av årets skattegrunnlag:</i>	2016	2015
Resultat før skattekostnad	1 307	2 019
Permanente forskjeller	867	892
Endring i midlertidige forskjeller	- 894	- 1 807
Årets skattegrunnlag	1 280	1 104

<i>Oversikt over midlertidige forskjeller:</i>	2016	2015
Anleggsmidler	- 666	- 509
Varer	-	-
Avsetning til tap på kontrakter mv.	- 833	- 833
Pensjoner	15 842	14 791
Sum	14 343	13 449
Effekt av fusjon	-	-
Akkumulert fremførbart underskudd	- 5 222	- 6 503
Sum midlertidige forskjeller	9 121	6 946

24%/25% utsatt skatt	2 189	1 737
----------------------	-------	-------

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør

<i>25% av resultat før skatt:</i>	2016	2015
25% av resultat før skatt:	327	545
Permanente forskjeller (25%)	217	241
Endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	- 91	- 139
Endring i innfusjonert skattefordel	-	991
Beregnet skattekostnad	452	344

Effektiv skattesats	35 %	-17 %
---------------------	------	-------

I 2009 ble selskapet ilagt skatteplikt med virkning fra 2009.